PREZENȚA MINORITĂȚILOR ETNICE LA STUDII ÎN CADRUL ȘCOLII AGRICOLE DE LA CUCURUZENI

Petru GOLBAN

La sfârșitul sec. XIX, în gubernia Basarabia, cu susținerea masivă a Zemtvei Guberniale, dar și cu finanțare considerabilă din partea statului, țarismul a deschis trei instituții agricole pentru a răspândi în popor cunoștințe generale despre agricultură și în particular despre unele ramuri ale ei. Cele trei instituții și-au deschis ușile pentru elevi în primăvara anului 1893 la Grinăuți, județul Soroca, Cucuruzeni, județul Orhei, și la Purcari, județul Akkerman. Conform așezămintelor de funcționare, în ele puteau învăța toți copiii, indiferent de origine socială ori etnică. În practică lucrurile nu stăteau chiar așa, deoarece avem atestat un caz când copilul unui nobil nu era admis la studii în virtutea originii sale, directorul instituției de la Cucuruzeni acordând prioritate copiilor de țărani. Interesul pentru cele trei instituții era masiv, anual pentru cele douăzeci de locuri se înscriau la probe în jur de o sută de copii la fiecare școală.

În primul an de funcționare a școlii din Purcari, ponderea minorităților etnice – e vorba de ruși, bulgari și nemți – a constituit 67%. Date mult mai complete despre repartizarea etnică a elevilor dispunem pentru școala de la Cucuruzeni. În cazul celorlalte două, rubrica cu privire la apartenența etnică a elevilor este înlocuită cu județele de origine, uneori gubernia. Pe tot parcursul primului deceniu de funcționare a școlii, moldovenii au constituit 70-80%. Aceasta ar putea reflecta componența etnică a Basarabiei. Minoritatea rusă a constituit din 1893 până în 1899 între 11% și 18%. Nu știm cine s-a declarat rus, fiind de fapt moldovean/român. Polonezii au constituit o minoritate permanentă în școală, însă cu interes ceva mai mare în primii ani de funcționare, 9, 2% în 1894 și doar 2% în 1899, fără a dispărea complet, dintre cei 91 de elevi care își făceau studiile la Cucuruzeni în 1913, doi erau polonezi. Aceeași tendință descrescândă o putem sesiza și pentru germani: de la 3,

7% în 1894 la 1% în 1899. Între 1897 și 1899, școala a fost frecventată de câțiva copii de bulgari și armeni. Surprinzătoare însă pare lipsa copiilor ucraineni – pentru primii ani de funcționare a școlii – care constituiau o comunitate destul de numeroasă a regiunii, totuși, în 1913 erau 10 maloruși (ucraineni).